ZBIERKA ZÁKONOV
SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Ročník 1954

Vyhlásené: 02.02.1954 Vyhlásená verzia v Zbierke zákonov Slovenskej republiky

Obsah tohto dokumentu má informatívny charakter.

2

Zákon

zo dňa 20. januára 1954

o štátnom pláne rozvoja národného hospodárstva Československej republiky na rok 1954

V období prvého päťročného plánu dosiahol pracujúci ľud Československej republiky, vedený Komunistickou stranou Československa, mimoriadne úspechy v rozvoji národného hospodárstva. Na základe nových socialistických foriem hospodárenia sa dosiahol rýchly rozvoj výrobných síl, najmä vo výrobe výrobných prostriedkov. Najväčší rozvoj sa dosiahol vo výrobe strojárenskej, ktorá bola hlavným článkom päťročnice a ktorej rozvoj umožnil zmeny štruktúry celého československého hospodárstva. Rozvojom výrobných síl sa tiež podstatne zvýšila obranná schopnosť krajiny. Úspešné splnenie základných úloh prvého päťročného plánu umožnilo zvýšiť životnú úroveň pracujúcich, odstrániť prídelové hospodárstvo, vykonať peňažnú reformu a pristúpiť v roku 1953 k dvom zníženiam maloobchodných cien potravín a priemyselného spotrebného tovaru. Tým boli vytvorené predpoklady pre ďalší rozmach národného hospodárstva, pre zvyšovanie životnej úrovne pracujúceho ľudu a pre ďalší smelý postup pri výstavbe socializmu v Československu. Preto sa Národné zhromaždenie Československej republiky uznieslo na tomto zákone:

Prvá časť
Hlavné úlohy štátneho plánu rozvoja národného hospodárstva na rok 1954

§ 1

(1) Základnou úlohou štátneho plánu rozvoja národného hospodárstva na rok 1954 je podstatné zvýšenie životnej úrovne pracujúcich na základe ďalšieho zvýšenia výroby, rastu produktivity práce a všestranného zvýšenia hospodárnosti.

(2) Hlavným článkom štátneho plánu je zabezpečenie rozvoja palivovej a energetickej základne. Preto materiálne a finančné prostriedky celého hospodárstva a pozornosť a úsilie všetkých pracujúcich musia byť sústredené na zabezpečenie plnenia plánu ťažby uhlia, výroby elektrickej energie, výstavby baní a elektrární a na najprísnejšiu hospodárnosť pri spotrebe palív a elektrickej energie.

(3) Pre zabezpečenie ďalšieho vzostupu životnej úrovne pracujúcich je prvoradou úlohou zvýšenie výroby a produktivity v poľnohospodárstve, ktoré bude zabezpečované všestrannou materiálnou pomocou, zameranou na upevnenie a rozvoj jednotných roľníckych družstiev, strojových a traktorových staníc a štátnych majetkov, ako aj na zlepšenie výrobných podmienok malých a stredných roľníkov.

(4) Pre splnenie štátneho plánu vo všetkých odvetviach je rozhodujúce zabezpečenie najprísnejšieho režimu hospodárnosti ako hlavného predpokladu znižovania cien spotrebného tovaru. Preto úspech štátneho plánu závisí najmä na splnení plánovaného zníženia vlastných

nákladov, na plánovanom zvýšení produktivity práce, na správnom odmeňovaní a hmotnej zainteresovanosti pracujúcich a na znížení nadnormatívnych zásob.

Druhá časť
Rozvoj jednotlivých odvetví národného hospodárstva

§ 2
Priemysel

(1) Hrubá výroba priemyslu v roku 1954 vzrastie oproti roku 1953 o 5,1 % a výroba tovaru o 7,5 %; z hlavných ministerstiev dosiahne hrubá výroba v ministerstve

palív a energetiky	8 miliárd Kčs,
hutného priemyslu a rudných baní	11,68 miliardy Kčs,
chemického priemyslu	6,60 miliardy Kčs,
strojárenstva	31,08 miliardy Kčs,
stavebníctva	2,63 miliardy Kčs,
lesov a drevárskeho priemyslu	7,80 miliardy Kčs,
ľahkého priemyslu	15,23 miliardy Kčs,
potravinárskeho priemyslu	21,85 miliardy Kčs,
výkupu	2,83 miliardy Kčs,
miestneho hospodárstva	3,26 miliardy Kčs.

(2) V odvetví výroby palív a energetiky vzrastie ťažba kamenného uhlia o 8,5 %, hnedého uhlia o 7,9 % a nafty o 8,3 %, výroba metalurgického koksu o 5,5 % a elektrickej energie o 12,2 %.

Na dosiahnutie tejto ťažby budú rozšírené otvárkové a prípravné práce a ďalej zvýšená mechanizácia banských prác. Zásoby kamenného uhlia, pripravené na ťažbu, vzrastú o 9,7 % a predstih skrývkových prác v hnedouhoľných baniach na 105 dní. Ťažobná kapacita kamenouhoľných baní sa zvýši o 1,150.000 ton a hnedouhoľných baní o 6,098.000 ton. Náklady na geologicko-prieskumné práce sa zvýšia o 31 %.

Budú uvedené do prevádzky nové tepelné a vodné elektrárne, znížená poruchovosť energetických zariadení a čo najúplnejšie využívané všetky energetické zdroje.

(3) V odvetví hutného priemyslu a ťažby rúd vzrastie ťažba železnej rudy o 10,4 %, výroba surového železa o 8,3 %, surovej ocele o 4,5 %, valcovaného materiálu (bez rúrok) o 13,4 %, pyritových koncentrátov o 27,8 % a hliníka viac než šesťnásobne; podstatne sa zvýši výroba valcovaných materiálov a rúrok z ušľachtilých ocelí.

Zvýšenie výroby v metalurgickom priemysle sa dosiahne lepším využitím kapacity vysokých pecí, oceliarní a valcovacích tratí.

(4) V odvetví chemického priemyslu vzrastie výroba dusíkatých hnojív o 19,3 %, fosforečných hnojív o 19,8 %, umelých vláken o 14 %, silonového hodvábu o 25,8 %a viskozovej striže o 16,6 %.

Zavedie sa výroba nových druhov výrobkov, ako kryolitu, fluoridu hlinitého a poloaktívnych sadzí. Do prevádzky bude uvedený závod na výrobu amoniaku, závod na výrobu dusíkatých hnojív a závod na výrobu umelých vláken.

(5) V odvetví strojárenskej výroby budú vyrobené parné turbíny celkového výkonu 937,4 MW, Dieselove motory celkového výkonu 973,100 KS; zvýši sa výroba valcovacieho zariadenia o 56 %, poľnohospodárskych strojov o 164,4 %, autobusov o 95,1 %, valivých ložisiek o 35,2 %, televíznych prijímačov o 21,5 %, domácich chladničiek o 103,1 %, domácich elektrických práčok o 194 % a

kovového nádobia o 26 %.

Zavedie sa výroba nových druhov poľnohospodárskych strojov, ako kombajnov na repu a zemiaky, kultivátorov a iných.

Pre zabezpečenie zníženia nadnormatívnych zásob bude rásť výroba tovaru v strojárenstve rýchlejšie ako hrubá výroba; znížia sa nadnormatívne zásoby nedokončenej výroby i nadnormatívne zásoby materiálov.

(6) V odvetví výroby stavebných hmôt vzrastie výroba cementu o 21,7 %, vápna o 17,6 %, tehál o 17,3 %, škridiel o 36,2 % a stavebných dielcov o 41,5 %. Výroba tlakových azbestocementových rúr sa zvýši a budú sa nimi nahradzovať rúrky liatinové.

Do prevádzky sa uvedú 3 nové cementárne.

(7) V odvetví drevárskeho priemyslu sa zníži ťažba dreva tak, aby sa postupne dosiahla rovnováha medzi ťažbou dreva a jeho prírastkom. Zvýši sa výroba papiera o 3,2 % a celulózy o 2,7 %, a to lepším využitím výrobných kapacít.

(8) V odvetví ľahkého priemyslu sa zvýši akosť a obohatí sortiment vyrábaného tovaru.

Zvýši sa výroba akostných tkanín, najmä vlnených tak, že podiel tkanín prvej akosti dosiahne 92,8 %. Pre vnútorný trh sa zvýši výroba obzvlášť požadovaných druhov výrobkov; výroba ripsu sa zdesaťnásobí, výroba hodvábnej šatovky „Anabela“ sa viac než zdvadsaťnásobí, výroba zamatu vzrastie viac než dvojnásobne, výroba manchestru sa zvýši o 1,500.000 m. V kožiarskom priemysle sa obohatí sortiment o 70 % nových vzorov koženej obuvi a o 49 nových druhov gumovej obuvi.

(9) V priemysle potravinárskom sa zvýši výroba surovej masti bravčovej o 12,3 %, rafinovaného cukru o 10,7 %, mliekárenského masla o 11,9 %, syrov o 84,8 % a piva o 5,2 %. Výroba bežného pšeničného pečiva sa zvýši o 6,7 % a jemného pečiva o 31,2 %, pričom podiel tukového pečiva sa zvýši zo 16,7 % na 25 %. Rozšíri sa sortiment a zlepší akosť vyrábaného tovaru.

Do prevádzky sa uvedie 19.000 m^3 mraziarenského priestoru a 4.500 m^3 chladiarenského priestoru.

(10) V miestnom priemysle a výrobných družstvách sa ďalej rozvinie výroba drobného spotrebného tovaru, najmä využitím miestnych zdrojov surovín a priemyslového odpadu a zlepší sa opravárska a údržbárska služba obyvateľstvu.

§ 3
Poľnohospodárstvo a lesníctvo

(1) Poľnohospodárska hrubá výroba v roku 1954 vzrastie oproti roku 1953 o 12,1 %, z toho rastlinná výroba o 6,2 % a živočíšna výroba o 21,1 %.

(2) V rastlinnej výrobe sa dosiahnu tieto priemerné hektárové výnosy:

u pšenice	20,3 q,
u raže	18,1 q,
u jačmeňa	19,9 q,
u ovsa	17,3 q,
u kukurice	23,3 q,
u zemiakov	143,0 q,
u cukrovky	251,0 q,
u repky	12,2 q,
u tabaku	12,9 q,
u chmeľa	6,6 q.

(3) V živočíšnej výrobe sa dosiahnu tieto stavy dobytka:

hovädzieho dobytka celkom	4,060.000 kusov,
z toho kráv	2,150.000 kusov,
ošípaných	4,500.000 kusov,
z toho prasníc	480.000 kusov,
oviec	1,224.600 kusov.

Zvýši sa priemerná dojivosť kráv o 16 %, striž vlny z jednej ovce o 3,3 %.

(4) Pre zabezpečenie správnych proporcií vnútri poľnohospodárskej výroby sa rozšíria plochy kŕmnych plodín, čo umožní zvýšenie živočíšnej výroby a postupné zavádzanie stálych trávopoľných osevných postupov.

(5) Poľnohospodárstvo bude ďalej vystrojované mechanizačnými prostriedkami pre prípravu pôdy, pre ošetrovanie kultúr a pre práce pri zbere úrody. Celkový rozsah mechanizovaných poľnohospodárskych prác (s výmlatom) sa zvýši o 12 %.

Počet traktorov v strojových a traktorových staniciach sa zvýši o 22,2 %, kombajnov o 78,5 %; strojovým a traktorovým staniciam sa bude venovať všetka pozornosť ako materiálno-technickej základni rozvoja poľnohospodárskej výroby.

(6) Pre zabezpečenie dobrého a pravidelného zásobovania veľkých miest zeleninou, ovocím a mliekom budú v ich okolí zriadené= zeleninárske strediská a mliečne hospodárstva.

(7) Zalesňovanie sa zvýši o 8,4 %, z toho obnova lesa o 14,9 %.

§ 4
Doprava a spoje

(1) Objem prepravovaného tovaru vzrastie v roku 1954 oproti roku 1953 o 6,5 %, z toho v železničnej doprave o 4,3 % a v automobilovej doprave o 11,7 %.

(2) Plánovaný rozvoj dopravy sa zabezpečí zrýchlením obehu vozňov v železničnej doprave na 3,9 dňa, zvýšením priemernej váhy vlakov na 780,6 ton a tvorením ucelených vlakov.

(3) Do prevádzky sa uvedú ďalšie železničné trate a zvýši sa rozsah generálnych opráv hradských.

(4) Počet staníc miestnych telefónnych sietí vzrastie o 4,4 % a počet prípojok rozhlasu po drôte o 200.000.

§ 5
Investičná výstavba

(1) Pre zabezpečenie plánovaného rozvoja národného hospodárstva sa uskutočnia v roku 1954 investície v úhrnnej hodnote 23,4 miliardy Kčs a do prevádzky sa uvedie o 16,3 % viacej základných fondov ako v roku 1953. Investície v poľnohospodárstve budú oproti roku 1953 viac ako zdvojnásobené, investície na bytovú výstavbu sa zvýšia o 36,6 %, na kultúrnu a sociálnu výstavbu o 72 % a na výstavbu v oblasti obchodu a spoločného stravovania o 67 %.

Investície pre geologicko-prieskumné práce sa zvýšia o 24 %.

(2) Sústredením investičnej výstavby na stavby, ktoré majú byť uvedené do prevádzky, sa zníži značná rozostavanosť z minulých rokov. Investičná výstavba musí byť podložená predpísanou projektovou a rozpočtovou dokumentáciou.

(3) Objem stavebno-montážnych prác pre investičnú výstavbu sa zvýši o 12,7 %, pre generálne opravy a údržbu o 33 %. Zvýšený objem stavebno-montážnych prác sa dosiahne predovšetkým zvýšením produktivity práce o 10,3 a zavádzaním prúdovej a blokovej výstavby bytov a ťažkej montáže na priemyslových stavbách.

Tretia časť
Rast hmotnej a kultúrnej úrovne obyvateľstva

§ 6

(1) V dôsledku rastu výroby sa národný dôchodok v roku 1954 zvýši oproti roku 1953 o 7,7 %; podstatne sa zvýši podiel osobnej spotreby na národnom dôchodku. Rast národného dôchodku bude zabezpečovaný zvýšením produktivity práce v priemysle o 3,8 %, v stavebníctve o 10,3 % a znížením materiálnych nákladov v priemysle a v ostatných odvetviach národného hospodárstva. Vlastné náklady v priemysle sa znížia celkom o 2,37 %.

(2) Počet pracovníkov v národnom hospodárstve sa zvýši o 166.000; vytvorí sa pracovná príležitosť pre 75.000 žien z domácnosti a pre 25.000 osôb so zmenšenou pracovnou schopnosťou.

(3) Podstatne vzrastú kúpne fondy obyvateľstva. Maloobchodný obrat vzrastie o 10,9 %. Zásobovanie dediny sa zlepší zvýšením maloobchodného obratu družstevného obchodu o 29,1 %.

(4) Zvýšenie maloobchodného obratu sa zabezpečí zvýšením fondov tovaru pre vnútorný trh

u pšeničného pečiva	o 13,7 %,
u ryže	o 34,2 %,
u strukovín	o 164,7 %,
u cukroviniek	o 23,0 %,
u mäsa	o 1,4 %,
u masla	o 23,9 %,
u syrov	o 116,2 %,
u vajec	o 28,7 %,
u domácich práčok elektrických	o 162,0 %,
u domácich chladničiek	o 48,0 %,
u motocyklov	o 82,6 %,
u pálených tehál	o 35,6 %.

Podstatne vzrastie predaj textilných výrobkov a ďalších druhov spotrebného tovaru obyvateľstvu.

(5) Obrat závodov spoločného stravovania vzrastie o 11,4 %.

(6) Znížia sa maloobchodné ceny spotrebného tovaru, čo bude spolu so zvýšením príjmov obyvateľstva znamenať ďalší významný vzostup reálnych miezd.

(7) Do užívania sa dá 40.000 nových bytov, z toho 27.000 s ústredným kúrením. Poskytnutím úveru, materiálnym zabezpečením a cenovým zvýhodnením materiálov sa umožní uskutočniť individuálnu výstavbu 10.000 rodinných domčekov.

(8) Objem opráv a údržby domového a bytového majetku sa zväčší o 21 %. V komunálnom hospodárstve vzrastie kapacita práčovní o 22 % a kapacita kúpeľov o 42,7 %. Podstatne vzrastie aj rýchla preprava pracujúcich trolejbusmi.

(9) Počet lôžok v zdravotníckych zariadeniach sa zvýši o 6,5 %, z toho v nemocniciach a pôrodniciach o 5,1 % a v odborných liečebných a ošetrovacích ústavoch o 8,4 %. Počet miest v jasliach vzrastie o 7,3 %. Zvýši sa tiež počet lekárskych miest v závodoch.

(10) Rozvinie a upevní sa systém všeobecne vzdelávacích škôl, v ktorých celkový počet žiakov vzrastie o 66.000. Na priemyselných školách bude študovať 67.000 poslucháčov, na vysokých školách 50.000. Otvorí sa výstavba 55 všeobecne vzdelávacích škôl, 8 priemyselných škôl a ďalších kolégií a menzí.

(11) Ďalej bude zvýšená kultúrna starostlivosť. Zvýši sa umelecká úroveň divadiel a koncertov a podstatne sa zvýši počet ich návštevníkov. Začne sa s výstavbou 19 kín. Vo výrobe filmov sa prejde k prevažnej výrobe farebných filmov. Rozšíri a skvalitní sa televízne vysielanie a jeho programy.

§ 7
Materiálno-technické zásobovanie

(1) Suroviny, materiály, palivá a elektrická energia, ktoré sú potrebné pre splnenie úloh plánovaných na rok 1954, budú zabezpečené výrobou a dovozom za stáleho zvyšovania hospodárnosti pri ich spotrebe.

(2) Na zabezpečenie plynulosti výroby, na odstránenie prípadných porúch a na posilnenie odolnosti národného hospodárstva proti náhodilostiam budú vytvorené potrebné rezervy.

(3) Hospodárnosť v spotrebe surovín, materiálov, paliva a elektrickej energie sa docieli najmä

a) dodržiavaním noriem spotreby, ich spevňovaním a určením ďalších noriem spotreby,

b) udržiavaním zásob surovín a materiálov na výške záväzných noriem zásob, ako aj likvidáciou nadnormatívnych zásob,

c) lepším využívaním priemyslového odpadu a surovín z miestnych zdrojov,

d) zlepšením organizácie materiálno-technického zásobovania.

§ 8
Hospodársky rozvoj Slovenska

V roku 1954 bude pokračovať socialistická industrializácia Slovenska. Celkový objem priemyslovej hrubej výroby vzrastie temer o 13 %. Pritom vzrastie výroba uhlia a lignitu o 18,4 %, elektrickej energie o 44,4 %, cementu o 12,3 %, tehál o 18,1 %.

Ďalší rozvoj výroby a služieb bude zabezpečený rastom investičnej výstavby, ktorej objem sa zvýši o 14,5 % oproti roku 1953. Podiel Slovenska na celkovom objeme investícií dosiahne 28,9 %. Najmä vzrastie výstavba v poľnohospodárstve (o 76,8 %), a to hlavne ďalším rozšírením mechanizácie o 17,5 %. Pritom sa v jednotných roľníckych družstvách zvýši podiel mechanizácie všetkých poľných prác na 64 %.

Životná úroveň pracujúcich na Slovensku vzrastie najmä zaradením ďalších pracovníkov do zamestnania, zvýšením maloobchodného obratu o 15,3 % a rozvojom poľnohospodárskej produkcie, kde výroba mäsa vzrastie o 20 % a mlieka o 19 %. Ďalej bude rásť životná úroveň zvýšením bytovej výstavby. V roku 1954 sa dokončí o 35,5 % bytov viac než v roku 1953. Zlepší sa zdravotnícka starostlivosť a bude pokračovať výstavba nových škôl všetkých druhov a kultúrnych zariadení.

§ 9
Zahraničný obchod

Objem zahraničného obchodu v roku 1954 vzrastie v porovnaní s rokom 1953 asi o 19 %. Pritom bude ďalej prehlbovaná a rozširovaná spolupráca so Sväzom sovietskych socialistických republík a so všetkými krajinami tábora mieru. Tiež obchodné vzťahy k ostatným krajinám budú rozšírené na základe zásady rovnoprávnosti a poskytovania vzájomných výhod.

Štvrtá časť
Určenie, vykonávanie a kontrola plnenia štátneho plánu

§ 10

V rámci úloh určených týmto zákonom určí štátny plán rozvoja národného hospodárstva na rok 1954 vláda.

§ 11

Ústredné orgány štátnej správy a národné výbory sú povinné zabezpečiť rozpísanie všetkých úloh štátneho plánu na pracoviská, zabezpečovať rovnomerné plnenie plánu, vykonávať jeho pravidelnú kontrolu a včas robiť opatrenia na zabránenie vzniku porúch a disproporcií.

§ 12

Národné zhromaždenie sleduje vykonávanie a plnenie štátneho plánu.

Piata časť
Vykonávacie predpisy

§ 13

(1) Ak nastane podstatná zmena v predpokladoch, na ktorých bol štátny plán zostavený, alebo ak to budú vyžadovať iné závažné dôvody, môže vláda nariadením novo upraviť úlohy určené týmto zákonom.

(2) Vláda môže nariadením vydávať predpisy na vykonávanie tohto zákona. Takéto nariadenia môžu zveriť bližšiu úpravu všeobecne platným predpisom ministerstiev, národných výborov, ako aj iných orgánov.

(3) Jednotliví ministri môžu v odbore svojej pôsobnosti vydávať predpisy na vykonanie úloh, ktoré im ukladá štátny plán.

(4) Hospodárske opatrenia všeobecnej povahy, ktoré môžu ústredné orgány štátnej správy robiť podľa iných zákonných splnomocnení, možno robiť len so súhlasom predsedu vlády, ak sa dotýkajú vykonávania štátneho plánu.

§ 14

(1) Vláda sa splnomocňuje, aby do 31. decembra 1954 nariadeniami robila i také opatrenia nutné na splnenie úloh štátneho plánu, na ktoré by ináč bolo treba zákon; takéto nariadenie vyžaduje ku svojej platnosti podpis prezidenta republiky.

(2) Splnomocnenie podľa odseku 1 sa nevzťahuje:

a) na úpravu pomerov ústavných,

b) na schvaľovanie štátneho rozpočtu,

c) na úpravu daní, ciel, poplatkov a iných verejných dávok v odbore štátnej finančnej správy,

d) na úpravu vecí menových.

(3) Vláda je povinná nariadenie vydané podľa odseku 1 predložiť do jedného mesiaca odo dňa jeho vyhlásenia Národnému zhromaždeniu. Ak odoprie ho Národné zhromaždenie schváliť, stráca nariadenie platnosť tridsiatym dňom odo dňa uznesenia, ak neurčí Národné zhromaždenie inú lehotu. Predseda vlády vyhlási potom bezodkladne vo Zbierke zákonov, že nariadenie stratilo platnosť a odkedy.

§ 15

Ustanovenia § 13 ods. 2 až 4 a § 14 platia primerane aj pre vydávanie opatrení, ktorými sa majú vytvoriť predpoklady pre určenie a vykonávanie plánu naväzujúceho na štátny plán rozvoja národného hospodárstva na rok 1954.

Šiesta časť
Všeobecné a záverečné ustanovenia

§ 16

Štátny úrad plánovací upravuje záväznými smernicami postup plánovacích prác, ich rozsah a spôsob ich vykonávania.

§ 17

Tento zákon nadobúda účinnosť dňom vyhlásenia; vykonajú ho všetci členovia vlády.

Zápotocký v. r.

Fierlinger v. r.

Široký v. r.

Dr. Dolanský v. r.

gen. arm. Dr. Čepička v. r.

Kopecký v. r.

Uher v. r.

Barák v. r.

Beran v. r.

David v. r.

Dvořák v. r.

Ďuriš v. r.

Ing. Jankovcová v. r.

Jonáš v. r.

Krajčír v. r.

Krosnář v. r.

Dr. Kyselý v. r.

Málek v. r.

Maurer v. r.

Dr. Nejedlý v. r.

Dr. Neuman v. r.

Nosek v. r.

Plojhar v. r.

Poláček v. r.

Pospíšil v. r.

Ing. Púčik v. r.

Reitmajer v. r.

Smida v. r.

Ing. Šimůnek v. r.

Dr. Škoda v. r.

Dr. Šlechta v. r.

Štoll v. r.

Vydavateľ Zbierky zákonov Slovenskej republiky a prevádzkovateľ právneho a informačného portálu Slov-Lex dostupného na webovom sídle www.slov-lex.sk je Ministerstvo spravodlivosti Slovenskej republiky, Župné námestie 13, 813 11 Bratislava, tel.: 02 571 01 000, e-mail: helpdesk@slov-lex.sk.